

România ar trebui să accelereze investițiile și cadrul legislativ pentru valorificarea resurselor critice (analiza)

România ar trebui să adopte o abordare coerentă, orientată spre investiții, pentru valorificarea resurselor critice, prin actualizarea datelor geologice, digitalizarea procedurilor de autorizare, dezvoltarea reciclării și crearea unei platforme naționale de tip one-stop-shop pentru investitori, în linie cu obiectivele stabilite la nivelul Uniunii Europene, conform unei analize realizate de EY România.

"România ar trebui să adopte o abordare coerentă și orientată spre investiții, prin lansarea unui program național de analiză și explorare geologică, care să actualizeze harta resurselor critice, să digitalizeze integral arhivele geologice și să pună la dispoziția investitorilor validat un Atlas Național al Resurselor Critice, accesibil online și actualizat în timp real. În paralel, este recomandată accelerarea și clarificarea cadrului de autorizare, prin modernizarea legislației miniere, digitalizarea completă a procedurilor de licențiere, reducerea blocajelor administrative și prioritizarea proiectelor declarate strategice, în linie cu cerințele europene", se arată în analiză.

De asemenea, România trebuie să construiască o strategie națională de reciclare a materialelor critice, având în vedere obiectivul stabilit de Uniunea Europeană ca minimum 25% din necesarul de materii prime critice să provină din reciclare până în 2030, prin dezvoltarea unei infrastructuri dedicate colectării și recuperării magnetilor permanenți, bateriilor și DEEE-urilor.

"Pentru a facilita implementarea acestor direcții, este esențială crearea unei Platforme Naționale pentru Parteneriate Strategice, de tip one-stop-shop, care să centralizeze toate procesele relevante pentru investitori, de la autorizarea rapidă a proiectelor strategice și ghidarea privind legislația, stimulentele și finanțările europene, până la coordonarea dialogului cu autoritățile locale și facilitarea parteneriatelor tehnologice și financiare, oferind investitorilor un singur punct de contact și un parcurs clar, predictibil și accelerat pentru investițiile în resurse critice", menționează sursa citată.

Conform analizei, impulsul global în tranziția tot mai accelerată către tehnologii verzi, AI, electronice avansate și aplicații de apărare a transformat metalele rare (REE) într-un pilon esențial al economiei moderne, evidențiind atât importanța lor strategică, cât și vulnerabilitățile sistemice ale lanțurilor de aprovizionare globale. Cele 17 elemente din categoria rare earths (pământuri rare), alături de scandiu și ytriu, sunt critice datorită proprietăților magnetice, optice și electrice unice, fiind utilizate masiv în vehicule electrice, turbine eoliene, senzori, lasere, telecomunicații, imagistica medicală, centre de date AI și sisteme militare avansate, în timp ce consumul global de magneti REE este estimat să crească anual cu până la 9% în următorul deceniu, conform EY - Rare earths: hidden leverage beneath the surface.

Conform studiului EY 'Rare earths: hidden leverage beneath the surface', România este inclusă în regiunea Europei Centrale, identificată ca având un rol potențial important în strategia Europei de securizare și diversificare a aprovizionării cu elemente de pământuri rare.

România este menționată ca parte a unui grup de țări care contribuie la potențialul regional mai larg, însă raportul subliniază că accesul la zăcăminte sau resurse nu este suficient pentru reducerea dependenței de China, din cauza capacităților limitate de rafinare și separare existente în Europa. Astfel, rolul României este încadrat în context regional, însă fără a fi evidențiate capacități industriale sau proiecte specifice deja funcționale Uniunea Europeană încearcă să reducă această dependență prin intermediul unor inițiative legislative, precum CRMA, care stabilește că, până în 2030, UE trebuie să extragă cel puțin 10% din necesarul anual al materiilor prime critice, să proceseze 40% și să acopere 25% prin reciclare, limitând totodată dependența de un singur stat tert la maxim 65% din

necesar.

Comisia evidentiaza si potentialul reciclarii magnetilor permanenti si necesitatea reconstructiei lanturilor de aprovizionare europene, subiect abordat si în proiectele oficiale dedicate REE pentru e-mobility, precum REESilience (Resilient and sustainable critical raw materials REE supply chains for the e-mobility and renewable energy ecosystems and strategic sectors). În acest context, cercetatorii din cadrul REESilience au analizat în profunzime alternativele la sursele chineze de REE, evaluând pentru intervalul 2022-2035 evolutia disponibilitatii, a volumelor si a dinamicii preturilor.

Analiza se bazeaza pe un mix de informatii provenite din studii de specialitate, date industriale si interviuri cu experti si ia în calcul atât resursele primare, reprezentate de exploatare miniere, cât si resursele secundare, rezultate din reciclarea produselor ajunse la finalul ciclului de viata.

În acest cadru institutional, România ar putea urmări o implicare activa în initiativele regionale din Europa Centrala pentru diversificarea aprovizionarii cu elemente de pamânturi rare, consolidând rolul sau într-un lant valoric strategic sustinut de Uniunea Europeana. Comisia Europeana a anuntat un pachet de 47 de proiecte de minerit pentru materiale critice în 13 state membre, iar România are trei proiecte în domeniul pamânturilor rare si mineralelor critice: exploatarea grafitului la Baia de Fier (Gorj), magneziului la Budureasa (Bihor) si cuprului la Rovina (Hunedoara), pentru care sunt alocate în total aproximativ 615 milioane de euro, proiecte declarate strategice si vizate pentru simplificarea procedurilor de autorizare si acces la finantare europeana.

În paralel, la nivel guvernamental, Ministerul Energiei din România a comunicat ca a primit o oferta de la compania Critical Metals Corp (detinuta de European Lithium) pentru un acord exploratoriu cu Nuclearelectrica si filiala sa FPCU Feldioara, care ar putea permite construirea unei fabrici de procesare a pamânturilor rare în România, folosind concentratele extrase din zacamântul Tanbreez din Groenlanda. În aceasta initiativa, proiectul ar permite procesarea la Feldioara a pâna la 50% din productia acelor pamânturi rare, vizând crearea unei capacitati industriale europene de top si transformarea României într-un furnizor constant pentru industrii cheie, precum microprocesoare, aerospaciala sau aparare.